
**MUZEALAC U KULTURNOM PROSTORU GRADA RIJEKE -
DR. RADMILA MATEJČIĆ (1922.-1990.)**

IM 32 (1-2) 2001.
TEMA BROJA
TOPIC OF THIS VOLUME

LADA PRISTER □ Hrvatski povijesni muzej, Zagreb

Prvi broj ovogodišnjeg muzeološkog časopisa "Informatica Museologica" posvećen je ženama i njihovu doprinosu u radu muzejsko-galerijskih ustanova i muzeologije uopće, i bila bi šteta ne spomenuti ovom prigodom dr. Radmilu Matejčić iz Rijeke.

Prošlo je već više od deset godina od njezine smrti pa je to prilika da se prisjetimo svestrane ličnosti i dugogodišnjega muzejskog djelovanja, iza kojega su ostali objavljeni brojni znanstveni i stručni radovi. Danas većinu poslova u muzejsko-galerijskim ustanovama Hrvatske, od ravnateljskih do administrativnih, obavljaju žene. O dobrim i lošim stranama takva ustroja u muzejima također treba voditi računa te možda i takvo stanje podvrgnuti detaljnijoj analizi.

Podsjetimo se razdoblja kada je u Rijeku 1952. godine došla Radmila Matejčić i zaposlila se kao kustos Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja. Bilo je to razdoblje nedugo nakon II. svjetskog rata, kada u muzejima žena-kustos baš nije bila česta pojava. Njezin kasniji uspjeh i dominantan položaj u struci možda su djelomično rezultat takva stanja u kulturnim ustanovama. Valja treba naglasiti da je od dolaska pa do kraja života bila prisutna u svim segmentima kulturnog života grada Rijeke. Zbog mladih muzealaca, a i zbog jednostavne činjenice što je Radmila Matejčić sav svoj muzejski radni vijek posvetila isključivo istraživanjima na području Hrvatskog primorja, grada Rijeke i Istre, donosim nekoliko potrebnih biografskih podataka.

Radmila Matejčić, arheolog i povjesničar umjetnosti, rodila se u Banjaluci 7. listopada 1922. godine. Studirala je povijest umjetnosti i arheologiju na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, gdje je kasnije, 1977. godine, doktorirala s tezom: *Barok u Istri, Rijeci i Hrvatskom primorju*. Od 1952. do 1980. godine radila je kao arheolog u Pomorskom i povijesnom muzeju Hrvatskog primorja u Rijeci. Od 1980. godine predaje na Pedagoškom fakultet u Rijeci, gdje inicira osnivanje studija povijesti umjetnosti. Vodila je brojna arheološka iskapanja na prethistorijskim, antičkim i ranosrednjovjekovnim lokalitetima. Nabrojimo samo neke od najznačajnijih: Rijeka - Stari grad, Mirine kod Omišlja na otoku Krku, grad Krk, Stranče u Vinodolu (kraj Crikvenice) itd. Vodila je brojna hidro-arheološka

istraživanja na području Kvarnera. Rezultate arheoloških istraživanja redovito je objavljivala u stručnim i znanstvenim publikacijama. Kao povjesničar umjetnosti, bavila se proučavanjem barokne arhitekture u Rijeci te na području Istre i Hrvatskog primorja. Zanimalo ju je sve u svezi s kulturnom baštinom, graditeljstvom, zaštitom spomenika, urbanizmom, a redovito je pratila i valorizirala suvremena kulturna događanja, osobito likovne izložbe (kritike likovnih izložaba, recenzije knjiga itd.) u gradu Rijeci i Hrvatskom primorju. Bila je dugogodišnji član Hrvatskoga numizmatičkog društva, koje joj je 1988. godine dodijelilo priznanje za numizmatički rad¹ (G. Krasnov, *In memoriam: Radmila Matejčić (1922-1990.)*, "Numizmatičke vijesti" br. 1, Zagreb 1991.).

Dr. Matejčić je umrla 20. kolovoza 1990. godine u 68. godini života. Nabranje njezinih važnijih stručnih i znanstvenih radova zahtijeva dosta prostora, no podsjećamo da je bibliografiju radova dr. Radmile Matejčić objavila prof. Željka Cetinić, od 1981. godine kustos arheološke zbirke Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja u Rijeci, u časopisu "Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske" (br. 1/4, 1991., str. 25-30.).

U časopisu "Prilozi Instituta za povijest umjetnosti", br. 14, 1990., str. 203-204., *Dr. Radmila Matejčić (1922.-1990.) In memoriam*, dr. Ivanka Reberski govori o njezinom radu i o dugogodišnjoj suradnji s Institutom za povijest umjetnosti u Zagrebu. Organiziranjem Međunarodnoga znanstvenog skupa u Opatiji u svibnju 1992. godine i tiskanjem Zbornika: *Umjetnost na istočnoj obali Jadrana u kontekstu europske tradicije*, Rijeka 1993., u kojem su svoje teze iznijeli eminentni stručnjaci Hrvatske i inozemstva, a posvećenog djelu prof. dr. Radmile Matejčić, odana joj je najveća počast.

U određenim razdobljima u muzejsko-galerijskim ustanovama djeluju kustosi koje karakterizira svestrano obrazovanje, velik interes i entuzijazam istraživača te sustavan i logičan način zaključivanja, kao i spremnost da svoje znanje prenesu mlađim suradnicima. U muzejskom radu Radmile Matejčić bilo je svih tih elemenata, a tome u prilog govore njeni radovi. Htjela bih ovdje spomenuti jednu zanimljivu činjenicu u svezi njezina djelovanja u gradu Rijeci. Neumorni rad i osebjuna

¹ Među članovima Hrvatskog numizmatičkog društva i danas je vrlo malo žena.

sl. 1 Dr. Radmila Matejčić na arheološkom istraživanju u uvali Sepen kraj Omišlja na otoku Krku 1978. godine
Hrvatski povijesni muzej, presnimio Igor Brzoja

ličnost donijeli su Radmili Matejčić vrlo rano takvu popularnost u gradu Rijeci (a i šire), s kakvom bi se danas malo koji muzejski djelatnik mogao pohvaliti. Takva popularnost ne bi bila moguća da je njezin interes bio usmjeren samo na kulturu; ona je bila prisutna svim zbivanjima u Rijeci i okolici. Duboko sam uvjeren da joj je takva popularnost godila. Svojim suradnicima, pogotovo mladima, sugerirala je da je zovu "teta Rada" i pod tim imenom poznavala ju je čitava kulturna javnost grada Rijeke.

Nakon odlaska iz muzeja dr. Radmila Matejčić je, uz pedagoški rad, imala dovoljno vremena da rezultate svojih dugogodišnjih istraživanja na području Rijeke oblikuje u sintezu posvećenu povijesti grada u kojem je provela velik dio života. Objavljivanjem knjige pod naslovom: *Kako čitati grad, Rijeka, jučer, danas* (Rijeka 1988.)², zacijelo se najviše odužila gradu Rijeci.

Potkraj 19. stoljeća izašlo je iz tiska djelo u tri sveska, autora Giovannija Koblera: *Memorie per la storia della liburnica citta di Fiume* (Fiume, 1896.), a na kraju 20. stoljeća imamo djelo Radmile Matejčić posvećeno istom gradu.

Kakav će biti prikaz grada Rijeke na kraju 21. stoljeća ovisit će o odnosu autora prema gradu u kojem živi, a samo djelo bit će, kao i ova dva prethodna, rezultat određenog razdoblja kao i prilika u kojemu je autor djelovao.

Upoznala sam Radmilu Matejčić 1975. godine, kada sam u Rijeku došla kao arheolog - konzervator Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture.³ Proveli smo mnogo nezaboravnih dana na arheološkim iskapanjima rimskog naselja Fulfinuma, na Mirinama, u uvali Sepen kod Omišlja. Okružena suradnicima

dominirala je terenom, kao što je vidljivo i iz priložene fotografije. Fotografija je snimljena na terenu ljeti 1978. godine. Boravili smo mjesecima na terenu i razgovarali o različitim temama. Kasnije smo se susretali i u Zagrebu; shvatila sama da ne želi da je zdravstveni problemi ometaju u radu. Voljela je arheološka istraživanja i znam da joj je neostvorena želja istraživanje arheološkog nalazišta u Maloj Luci, kraj rta Sokol nedaleko od Baške na otoku Krku.

A MUSEUM WORKER IN THE CULTURAL SPACE OF THE CITY OF RIJEKA - RADMILA MATEJČIĆ

There exist, in certain periods in museum and gallery institutions, curators who are characterised by a comprehensive education, a great interest in the subject and an enthusiasm of a researcher, as well as a systematic and logical form of reasoning and a willingness to impart their knowledge to younger associates. Her tireless work and great personality made Radmila Matejčić popular in the city of Rijeka (and not only there), and her popularity is such that there are few museum workers today that can match it. It was a period not long after World War II when women in museums were not often seen as curators.

Radmila Matejčić, archaeologist and art historian, earned her PhD in 1977 with the thesis "The Baroque in Istria, Rijeka and the Croatian Littoral."

In 1980 she initiated the study of the history of art at the Rijeka Teaching College. She led numerous archaeological excavations at prehistoric, antique and early mediaeval sites. She was, for many years, a member of the Croatian Numismatic Society, which presented her with an award for her numismatic work in 1988.

² Prva naklada je vrlo brzo rasprodana, tako da je izašlo i treće prošireno izdanje.

³ Danas: Državna uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel Rijeka.